

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΜΑΣ - 9090209

Στόχος Βελτίωσης:

Το σχολείο είναι χώρος κοινωνικοποίησης των μαθητών. Οι συνθήκες της πανδημίας σε συνδυασμό με την τηλεεκπαίδευση επέδρασαν αρνητικά στις σχέσεις των μαθητών καθώς διαταράχτηκε η σχολική κανονικότητα. Διαπιστώθηκε ότι η επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ τους είναι περιορισμένη και συχνά εκδηλώνονται συγκρούσεις. Παρουσιάζονται φαινόμενα εντάσεων με αποκλίνουσες συμπεριφορές και περιπτώσεις κοινωνικού αποκλεισμού ορισμένων μαθητών. Το γεγονός αυτό καθιστά απαραίτητη τη διαμόρφωση ενός πλαισίου διαχείρισης των εντάσεων και συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών, περισσότερο ως πλαίσιο πρόληψης, παρά διεκπεραίωσης αυτών. Για την αντιμετώπιση αυτών των μορφών συμπεριφοράς που εμποδίζουν την ποιότητα της σχολικής ζωής και τη διαδικασία μάθησης κρίθηκε αναγκαία η υλοποίηση συγκεκριμένων παιδαγωγικών στρατηγικών.

Σχέδιο Δράσης: Διαμόρφωση τρόπων διαχείρισης εντάσεων και συγκρούσεων

Αξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΤΟΛΚΑ ΕΥΑΝΘΙΑ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Η παρέμβαση στοχεύει στην αποκατάσταση των σχέσεων και της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών, στην βελτίωση του κλίματος στην σχολική τάξη, στην ενίσχυση της αλληλεπίδρασης, της συνεργασίας και της εμπιστοσύνης. Να εμπνεύσει υπευθυνότητα και σταθερότητα στην τήρηση των κανόνων του σχολείου. Σκοπός είναι επίσης να καλλιεργηθεί ένα ασφαλές, ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον καθώς και η βελτίωση της κοινωνικής τους συμπεριφοράς κατά την διάρκεια των συναναστροφών τους στα διαλείμματα. Επιπλέον στόχοι της δράσης αποτελούν η επιμόρφωση-ενημέρωση των εκπαιδευτικών του σχολείου για την ενδυνάμωση σχέσεων επικοινωνιακής επικοινωνίας-συνεργασίας μεταξύ των μαθητών. Η ανάπτυξη συνεργασίας σχολείου-γονέων στη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου για θέματα ενδοσχολικής συμπεριφοράς των μαθητών.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Ως βασικές ενέργειες για την αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου δράσης ορίζονται οι ακόλουθες:

A) Προσδιορισμός του προβλήματος. Η ομάδα δράσης αξιοποιεί δεδομένα του σχολείου όπως Πρακτικά του Σχολείου-Βιβλίο σχολικής ζωής, για την καταγραφή περιστατικών συγκρούσεων -βίας, την ομαδοποίηση των προβλημάτων και την ιεράρχηση προτεραιοτήτων. Η υλοποίηση θα πραγματοποιηθεί το Β' τρίμηνο του μήνα Ιανουάριο.

Β) Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Ύστερα από συνεδρίαση του συλλόγου διδασκόντων για 'κοινή γραμμή' στη διαχείριση περιστατικών συγκρούσεων εντός κι εκτός της τάξης ακολουθεί οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας. Πραγματοποιούνται από ειδικούς επιστήμονες (εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, σχολικούς κοινωνικούς λειτουργούς, σχολικούς συμβούλους) κατά την διάρκεια του Β' τριμήνου τους μήνες Φεβρουάριο-Μάρτιο.

Γ) Επιμόρφωση γονέων. Σε συνεργασία με φορείς που υλοποιούν προγράμματα καλλιέργειας κοινωνικών δεξιοτήτων για πρόληψη-αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών, οργανώνονται επιμορφωτικές συναντήσεις για γονείς επάνω σε θέματα μαθητών με παραβατική συμπεριφορά και δυσκολία προσαρμογής στη σχολική ζωή. Η δράση θα λάβει μέρος στο Γ' τρίμηνο τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο.

Δ) Άσκηση μαθητών με σκοπό την ενδυνάμωση δεξιοτήτων για ειρηνική διευθέτηση συγκρούσεων. Με τη χρήση βιωματικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων μέσα από το θεατρικό παιχνίδι -δραματοποίηση, προσομοίωση ρόλων συνεργασίας, αντιπαραβολή επιχειρημάτων-ευγενή συζήτηση, προβολή βίντεο-ταινιών, ανάγνωση κειμένων-ιστοριών, επιχειρείται ο έλεγχος συμπεριφοράς, η καλλιέργεια αλληλοσεβασμού αλλά και η διαπραγμάτευση των συγκρούσεων. Οι μαθητικές δραστηριότητες πραγματοποιούνται στο Γ' τρίμηνο τον Μάιο.

Ε) Ανατροφοδότηση. Σε τακτά χρονικά διαστήματα (ανά 15/ήμερο) θα ακολουθεί συζήτηση-αναστοχασμός με τους μαθητές για τυχόν περιστατικά συγκρούσεων σε όλη τη σχολική μονάδα, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης.

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Δεν απαιτούνται πρόσθετοι πόροι για την υλοποίηση της δράσης. Υπάρχει πιθανότητα να απαιτηθούν αμοιβές για τους ειδικούς επιστήμονες που θα αναλάβουν την επιμόρφωση τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των γονέων. Θα χρησιμοποιηθεί η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου (υπολογιστής- βιντεοπροβολέας-φωτοτυπικό μηχάνημα-εκτυπωτής-χαρτική ύλη-αναλώσιμα), ίντερνετ.

Ως ερευνητικά εργαλεία προσδιορίζονται α)ερωτηματολόγια προς εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές, β) πρακτικό συλλόγου διδασκόντων, γ)ημερολόγιο σχολικής ζωής, δ) σχέδια παρατήρησης συμπεριφοράς μαθητών, ε) συζητήσεις-συνεντεύξεις μεταξύ μαθητών.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

- Εφαρμογή κατάλληλων πρακτικών από τους εκπαιδευτικούς για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των εντάσεων μεταξύ των μαθητών, αλλά και της αρνητικής συμπεριφοράς τους.
- Τρόποι επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και γονέων για την διαχείριση συμπεριφοράς.
- Βελτίωση στάσης μαθητών ως προς τους κανόνες της σχολικής ζωής.
- Φθίνουσα πορεία αρνητικών συμπεριφορών των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον.
- Αύξηση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στις εκδηλώσεις και δραστηριότητες του σχολείου.
- Καλλιέργεια κλίματος σεβασμού και εμπιστοσύνης ανάμεσα στους μαθητές, αποδοχή και ενσωμάτωση όσων είναι κοινωνικά αποκλεισμένοι.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Η δράση αναπτύσσεται, παρακολουθείται και αξιολογείται ως εξής:

α) Προσδιορισμός και ιεράρχηση προβλημάτων: Παρακολούθηση της καταγραφής των συναντήσεων και των ενεργειών στο ημερολόγιο σχολικής ζωής. Επαναπροσδιορισμός εφ' όσον κριθεί αναγκαίο.

β) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Διανομή και διαπίστωση μέσω σχετικών ερωτηματολογίων εφαρμογής σύγχρονων παιδαγωγικών μεθόδων που αφορούν τη διαχείριση (πρόληψη- αντιμετώπιση) αρνητικών συμπεριφορών και το βαθμό αποτελεσματικότητάς τους.

γ) Επιμόρφωση γονέων: Καταγραφή στο ημερολόγιο του σχολείου της συμμετοχής των γονέων στις επιμορφωτικές - ενημερωτικές συναντήσεις.

δ) Καλλιέργεια δεξιοτήτων για ειρηνική διευθέτηση συγκρουσιακών καταστάσεων: Εντοπισμός του βαθμού εμπέδωσης των παιδαγωγικών προσεγγίσεων και καταγραφή της πορείας εμφάνισης (φθίνουσα ή μη) των αρνητικών συμπεριφορών των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον.

ε) Ανατροφοδότηση: Εκδήλωση ενδιαφέροντος και ενεργούς ή μη συμμετοχής των μαθητών στις κατά τακτά χρονικά διαστήματα συζητήσεις.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις ΣΕΕ

Σχετικά με την επιμόρφωση μπορείτε να ζητήσετε τη συνδρομή του ΚΕΔΑΣΥ Δράμας, για παρεμβάσεις σε επίπεδο μαθητών, εκπαιδευτικών αλλά και γονέων.

Ανεξάρτητα από το σχεδιασμό των δράσεων που έχουμε αναρτήσει, μπορούμε στον χρόνο της υλοποίησης των δράσεων να αναμορφώσουμε τον προγραμματισμό μας (απόλυτα λογικό) και να το αποτυπώσουμε στην αποτίμηση.

Στην αποτίμηση μπορείτε να ανεβάζετε στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση των δράσεων του σχολείου και σε περίπτωση μεγάλων αρχείων π.χ. φωτογραφίες, η πλατφόρμα δέχεται μόνο υπερσυνδέσμους. Οπότε θα ανεβάζετε τα αρχεία σας σ' ένα google drive ή στην ιστοσελίδα του σχολείου και μ' ένα σύνδεσμο θα παραπέμπετε στα στοιχεία της υλοποίησης.

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών

Τον Φεβρουάριο και Μάρτιο οργανώθηκαν δυο ενδοσχολικές επιμορφώσεις από την ψυχολόγο κ. Τεπερικήδου Ελένη με θέμα «Διαχείριση εντάσεων και συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών». Τη δράση παρακολούθησε όλο το εκπαιδευτικό δυναμικό του σχολείου με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Στο τέλος διανεμήθηκε στους εκπαιδευτικούς πρόσθετο επιμορφωτικό υλικό.

Ως προς τους μαθητές:

Με το τμήμα της Ε΄2 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω ενέργειες - δράσεις:

A) Έγινε ανάγνωση της ιστορίας με τίτλο «Η σημασία της Φροξυλάνθης» της Ελένης Δικαίου, από το βιβλίο «Μίλα μη φοβάσαι». Ύστερα από την ανάγνωση ακολούθησε συζήτηση επάνω στο θέμα της ιστορίας και της συμπεριφοράς των χαρακτήρων. Κατόπιν πραγματοποιήθηκε θεατρικό παιχνίδι, δραματοποιώντας τους ρόλους των ηρώων. Μέσα από την εναλλαγή των ρόλων επιχειρήθηκε ο έλεγχος των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς και καλλιεργήθηκε ο αλληλοσεβασμός και η αλληλοκατανόηση. Η δραστηριότητα διήρκησε δυο διδακτικές ώρες.

B) Σε άλλες δυο διδακτικές ώρες προβλήθηκαν τα βίντεο με τίτλο «Γέφυρα» και «Ιστορία των Ζαξ». Μέσα από αυτά οι μαθητές ασκήθηκαν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που ευνοούν την συνεργασία και την ειρηνική επίλυση

προβλημάτων. Εντόπισαν εναλλακτικούς τρόπους θετικής προσέγγισης και εκτόνωσης των εντάσεων με δημιουργικό τρόπο. Δημιούργησαν ένα ερωτηματολόγιο με τίτλο «Ερωτηματολόγιο Αυτογνωσίας» και απάντησαν πάνω σ' αυτό.

Γ) Άλλη μία δραστηριότητα που έγινε ήταν η εκπόνηση ενός κώδικα καλής συμπεριφοράς στο σχολικό περιβάλλον. Ο κώδικας αυτός αναπαράχθηκε και μοιράστηκε σε κάθε τμήμα του σχολείου. Αναρτήθηκε επίσης και στον πίνακα ανακοινώσεων.

Με τους μαθητές του τμήματος Στ1 έλαβαν μέρος οι δραστηριότητες:

Α) Καταγράφηκε από τους μαθητές, ένα πρόβλημα ή δυσκολία που αντιμετωπίζουν σε μια κόλλα χαρτί. Μετά χωρίστηκαν σε ζευγάρια για να συζητήσουν μεταξύ τους και να προτείνει ο καθένας μια λύση. Στη συνέχεια όσα ζευγάρια επιθυμούσαν μοιράστηκαν τα προβλήματά τους με τους υπόλοιπους συμμαθητές τους. Μ' αυτόν τον τρόπο εξασκήθηκαν στο πως μπορούν να ανακουφίσουν το άγχος τους και να βοηθηθούν στην επίλυση εντάσεων και συγκρούσεων. Η διάρκεια της δράσης ήταν δύο διδακτικές ώρες.

Β) Σε άλλη μια διδακτική ώρα δόθηκαν στους μαθητές τρία διαφορετικά υποθετικά σενάρια σύγκρουσης και προτάθηκαν για το καθένα διαφορετικές λύσεις. Βλέποντας τους άλλους μαθητές να διαμορφώνουν σκέψεις που διέφεραν από τις δικές τους, συνειδητοποίησαν ότι υπάρχουν περισσότεροι από ένας τρόποι επίλυσης μιας σύγκρουσης.

Οι μαθητές του τμήματος Δ1 υλοποίησαν τις παρακάτω δράσεις:

Α) «Ξεκινάμε το παιχνίδι» και «Η συζήτηση αρχίζει». Και στις δυο δραστηριότητες έγινε προσομοίωση ρόλων σε συγκρουσιακές καταστάσεις μέσα και έξω από την τάξη. Συζητήσαν για τις συμπεριφορές που είναι δυσλειτουργικές και εμποδίζουν να πραγματοποιηθεί το παιχνίδι και για συμπεριφορές που λειτουργούν αποτελεσματικά και βοηθούν στην ανάπτυξη της συνεργασίας και της θετικής επικοινωνίας.

Β) Κατέγραψαν σ' ένα χαρτόνι κανόνες θετικής συμπεριφοράς που το ονόμασαν «Συμβόλαιο - Δέσμευση» και το ανήρτησαν στην σχολική αίθουσα.

Γ) Έγινε ανάγνωση του παραμυθιού «Η Μαρίνα και τα γενέθλια της Αυγής». Έγινε συζήτηση για τα ηθικά διλλήματα που προέκυψαν και ακολούθησε δημιουργική έκφραση των παιδιών (ζωγραφική- κολλάζ) στην ώρα των εικαστικών.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Εξαιτίας της διατήρησης των κρουσμάτων covid-19 σε αυξημένο επίπεδο εγκαταλείφθηκε η προσπάθεια υλοποίησης της δράσης με βιωματικό τρόπο στο χώρο του σχολείου απ' όλους τους μαθητές. Ύστερα από συνεννόηση με τα μέλη της ομάδας αποφασίστηκε η δράση να πραγματοποιηθεί σε μεμονωμένα τμήματα του σχολείου.

Αποτελέσματα της Δράσης

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ως παρέμβαση οργανώθηκε στα πλαίσια της δράσης βρήκε θετική ανταπόκριση και συνέβαλε υποστηρικτικά στην επίλυση συγκρούσεων και εντάσεων μεταξύ των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί εφάρμοσαν ποικιλία εκπαιδευτικών μεθόδων και πρακτικών διαχείρισης για την πρόληψη και αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών μεταξύ των μαθητών. Καλλιεργήθηκαν σχέσεις εμπιστοσύνης, καλής επικοινωνίας και συνεργασίας που λειτούργησαν υποστηρικτικά στο παιδαγωγικό τους έργο.

Ως προς τους μαθητές, οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τμήμα τους βοήθησαν να μαθαίνουν να ακούν ο ένας τον άλλο, να μοιράζονται τα προβλήματά τους, τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους. Αναλαμβάνουν τις ευθύνες των πράξεών τους, ανακουφίζονται από το άγχος και εκφράζουν μηνύματα

συνεργασίας, φιλίας, αλληλοσεβασμού και ενσυναίσθησης.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Στην επίτευξη των στόχων συνέβαλαν τόσο η ευελιξία - προθυμία των εμπλεκόμενων (ψυχολόγοι-γονείς-μαθητές), όσο και η ύπαρξη κατάλληλου υλικοτεχνικού εξοπλισμού που χρησιμοποιήθηκε κατά την εφαρμογή της δράσης.

Οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν από τους εκπαιδευτικούς είχαν παιγνιώδη μορφή καθώς επίσης και τα θέματά τους που προσέλκυσαν το ενδιαφέρον των μαθητών κάνοντάς τους να δείχνουν μεγαλύτερη ευχαρίστηση από την παρακολούθηση του κλασσικού μαθήματος. Η άμεση ενημέρωση των γονέων όπου κρινόταν απαραίτητο και η "κοινή γραμμή" της σχολικής μονάδας σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς στη διαχείριση των περιπτώσεων συγκρούσεων μέσα και έξω από την τάξη συνέβαλαν ώστε να γίνει αντιληπτή από τους μαθητές ποια είναι η επιθυμητή συμπεριφορά στο σχολείο.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Το αυξημένο επίπεδο κρουσμάτων covid-19 μέχρι και πριν τις διακοπές του Πάσχα ανησύχησε το εκπ/κό προσωπικό και εγκαταλείφθηκε το αρχικό σχέδιο υλοποίησης βιωματικών δράσεων από τους μαθητές στην αυλή του σχολείου. Επίσης λόγω του μεγάλου αριθμού των αιτήσεων των σχολείων για υλοποίηση διαδικτυακών επιμορφωτικών δράσεων η προγραμματισμένη επιμόρφωση των γονέων από υπεύθυνο του ΚΕΔΑΣΥ δεν πραγματοποιήθηκε και αναβλήθηκε για την επόμενη σχολική χρονιά.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Αξιοποιήθηκε υλικό από τη σχολική ψυχολόγο, ταινίες- βίντεο από το διαδίκτυο, βιβλία-ιστορίες από τη βιβλιοθήκη καθώς και τεχνολογικός εξοπλισμός και υλική υποδομή. Παρήχθησαν φύλλα εργασίας των μαθητών, ερωτηματολόγια, ημερολόγια καταγραφής ενεργειών, αναρτημένοι πίνακες-πινακίδες με τους κανόνες-προσδοκίες συμπεριφοράς, αλλά και αφίσες- ζωγραφίες στις τάξεις αλλά και στον κεντρικό χώρο του σχολείου.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Πραγματοποιήθηκαν δυο ενδοσχολικές επιμορφώσεις προς τα μέλη του συλλόγου από την ψυχολόγο του σχολείου κ. Ελένη Τεπερικήδου με θέμα « Διαχείριση εντάσεων και συγκρούσεων μεταξύ μαθητών».

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

A) Παρουσίαση των δραστηριοτήτων που επιλέχθηκαν να πραγματοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς σε συγκεκριμένα τμήματα καθώς και τα αποτελέσματά τους στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της μεταξύ τους συνεργασίας.

B) Επισκέψεις σε άλλες τάξεις για ετεροπαρατήρηση κατά την διάρκεια επανάληψης των δραστηριοτήτων.

Γ) Αξιοποίηση του «κώδικα καλής συμπεριφοράς», του «Ερωτηματολογίου Αυτογνωσίας» και του «Συμβολαίου μαθητών» από όλους τους μαθητές του σχολείου.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

A) Οργάνωση επιμορφωτικών συναντήσεων για γονείς πάνω σε θέματα προβλημάτων συμπεριφοράς των παιδιών.

B) Επιμόρφωση των μαθητών από σχολικούς ψυχολόγους και εφαρμογή σε βιωματικό επίπεδο ως προς τη διαχείριση των μεταξύ τους συγκρούσεων.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Προτείνεται να υλοποιηθεί στην αρχή της επόμενης χρονιάς η επιμόρφωση των γονέων από εκπρόσωπο του ΚΕΔΑΣΥ ως αναβληθείσα του προηγούμενου έτους. Να συνεχιστούν οι επιμορφώσεις από φορείς (ψυχολόγους, σχολικούς συμβούλους) στους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Να υπάρξουν επιμορφώσεις και προς τους μαθητές ώστε να ευθαρρυνθούν στην εξάσκηση επίλυσης συγκρούσεων μέσα από συζητήσεις και παιχνίδια ρόλων. Να τηρηθεί σχολικό ημερολόγιο και ημερολόγιο τάξης. Να καταγραφούν τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του προηγούμενου έτους μέσα από συνεντεύξεις μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων.